

အနာဂတ်စီးပွားရေးနှင့် လက်ရှိ Digital Currency

ကျွန်တော် bitcoin ကို စသိတာတော့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်က။ ညီလေးတစ်ယောက်နဲ့ နည်းပညာအကြောင်းတွေ ပြောရင်းကနေ bitcoin အကြောင်းပြောဖြစ်တာကနေ စသိတာပေါ့။ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းတာမို့ bitcoin အကြောင်းတွေ လက်လှမ်းမီသလောက် ဆက်ပြီးလေ့လာဖြစ်တယ်။ လေ့လာရင်းကနေ သူများတွေ mining....mining နဲ့ တနင်းနင်းလုပ်ကြတော့ ကျွန်တော်လည်း ဖုန်းလေးနဲ့ တပိုင်တနိုင် လုပ်ကြည့်ဖြစ်တယ်။ စလုပ်ခါစတော့ scam တွေအများကြီးနဲ့ ကြုံရတယ်။ နောက်ပိုင်းတော့ ကိုယ်ချဉ်းကပ်တဲ့ site တစ်ခုဟာ scam လား scam မဟုတ်ဘူးလား ဆိုတာ အထိုက်အလျောက် ခွဲနိုင်လာတယ်။ အလုံးစုံတော့ မဟုတ်ပေမဲ့ exposure တော့ အတော်ရလိုက်တယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ၄ လလောက်ပဲ လုပ်ဖြစ်တယ်။ လေးလအတွင်းမှာ coinbase wallet ထဲ btc အနည်းငယ် ရောက်ခဲ့တယ်လို့ဆိုရမယ်။ (\$20 ပမာဏလောက်ရှိမယ်)။ ဒါတောင် ကျွန်တော်က investment လုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ အပျော်သဘောနဲ့ faucet တွေ free လိုက်စုတာမျိုးပါပဲ။ တစိုက်မတ်မတ်လုပ်ဖို့ကျ အဆင်မပြေဘူးလေ။ ကိုယ်က developing ဘက် အားသန်တာ ဆိုတော့ Digital money ဘက်ကို ဆက်လိုက်သွားရင် developing ဘက်မှာ အားနည်းသွားနိုင်တာကိုလည်း သတိမူရသေးတယ် ။ ဒီတော့ ၄လတာနဲ့ပဲ လမ်းခွဲလိုက်သည်ပေါ့ဗျာ။

bitcoin ဈေးကွက်ဟာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တုန်း 1btc ကို \$2500 လောက်ပဲရှိတယ်။ ယခု(၂၀၂၀) ခုနှစ်မှာတော့ \$6000 ဖြစ်နေပြီ။ ဒါတောင် အခုလို ကမ္ဘာ့ကပ်ကြီးဆိုက်နေချိန်မို့ ဈေးကျသွားတာ။ ၂၀၁၉ တုန်းကဆို \$10000 အောက်ကို ကျသွားတယ်လို့ကို မရှိဘူး။ ဒီနေ့ပဲ အွန်လိုင်းကနေ သတင်းတစ်ခု ဖတ်လိုက်

သေးတယ်။ ၂၀၃၀ ခုနှစ်မှာ btc တန်ဖိုးဟာ 8 trillion ထိ မြင့်တက်နိုင်တယ်လို့ ပညာရှင်တွေ ခန့်မှန်းထားတာတွေတယ်။ 8 trillion ဆိုတာ ၈ ဂဏန်းအနောက်မှာ သုည ၁၂ လုံးပါတဲ့ ပမာဏပေပဲ။ အခုချိန် သိန်းငါးကျော်လေး ရင်းပြီး bitcoin တစ်ကွိုင်လောက် ဝယ်စုထားရင်ကို လာမည့် ၂၀၃၀ ရောက်ရင် ဘီလျံနာဖြစ် သွားနိုင်မဲ့ကိန်း။ နောက်ဆုံးမှာ 1btc တန်ဖိုးဟာ 8trillion အထိ မရှိနိုင်ဘူးဆို ရင်တောင် ဒေါ်လာတစ်သိန်းအထက်မှာတော့ ရှိမှာမူချပဲ ။ ကျွန်တော်ကတော့ အားပေးတယ်များ ။ Crypto ကို လုပ်စေချင်တယ်။ ချကြပါ။

Bitcoin ဆိုတာ ဘာလဲ။ Digital Money တစ်ခုပေါ့။ Digital money ဆို တာ ကိုယ်ပိုင်တန်ဖိုးသင့် ငွေကြေးတစ်ခုပဲ။ ဘာလို့ဒီလိုပြောရလဲဆိုရင် တစ် သောင်းတန် ငွေစက္ကူတစ်ရွက်ဆိုပါစို့။ သူ့မှာ Own value မရှိဘူး။ အစိုးရရဲ့မူ ဝါဒအရသာ တစ်သောင်းတန်ဖိုးဖြစ်နေတာ။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တစ် သောင်းတန်တွေ အကုန်ရှုတ်သိမ်းဆိုတဲ့ မူဝါဒထွက်လာရင် ဒီငွေတစ်သောင်း တန်ဟာ အမှိုက်တစ်ခုထက် မပိုနိုင်တော့ဘူးမလား။ Bitcion အပါအဝင် digital coin တွေရဲ့ သဘောသဘာဝက အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ ကွန်ပျူတာတွေ အများ ကြီးပေါ်မှာ ဆော့ဝဲတွေထည့်ပြီး လျှပ်စစ်စွမ်းအင်၊ လူ့စွမ်းအင်အမြောက်အများ ရင်းပြီးမှ ရရှိလာတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့မှာ Own value ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဥပမာ ဒီဇယ်ဆီလိုပေါ့။ ငွေကြေးအရတန်ဖိုးလုံးဝကင်းမဲ့သွားမည်ဆိုရင်တောင် ဒီဇယ် ဟာ အင်ဂျင်ကို လည်ပတ်စေနိုင်တယ်။ ယာဉ်ကိုရွှေ့စေနိုင်တယ်။ မီးကို လင်း စေနိုင်တယ် စတဲ့ကိုယ်ပိုင်တန်ဖိုးတွေရှိနေသလိုမျိုးပေါ့။

Digital နည်းပညာရဲ့ အားသာချက်ဟာ data တစ်ခုကို လိုချင်သလောက် Copy ယူလို့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ့် ငွေကြေးကဏ္ဍ money Currency မှာ

တော့ Copy ပွားတယ်ဆိုတာ အတုလုပ်တာပဲ။ ရာဇဝတ်မှု မြောက်တယ်ပေါ့။
အဲဒီ problem ကို ဖြေရှင်းဖို့အတွက် cryptocurrency မှာ cryptography နည်း
ပညာသုံးထားတယ်။ အဲဒါကြောင့် digital money ကို cryptocurrency လို့ခေါ်
တာ။

နောက်တစ်ချက်၊ bitcoin ကို အနောက်ကနေ အရောင်တင်ပေးနေတဲ့
မင်းသားကြီးအကြောင်းပေါ့။ သူကတော့ Blockchain နည်းပညာလို့ခေါ်တယ်။
အခုလို Bitcoin ဟာ ကမ္ဘာတန်ဖိုးအမြင့်ဆုံး digital ငွေကြေးဖြစ်လာတာဟာ
blockchain နည်းပညာကြောင့်ပဲဖြစ်တယ်။ လက်ရှိနည်းပညာတွေထဲ ယုံကြည်
စိတ်ချရမှုနဲ့ လုံခြုံမှုအမြင့်ဆုံးမှာ Blockchain နည်းပညာက နံပါတ် ၁ ပဲလို့ဆိုရ
မယ်။ Blockchain ရဲ့ infrastructure ဟာ Distributed System ကိုအခြေခံပါ
တယ်။ Distributed System ဆိုတာ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို ခွဲဝေဆောင်ခြင်းလို့
အလွယ်ပြောလို့ရတယ်။ ဥပမာ အခုလက်ရှိ covid19 နဲ့ပတ်သက်ပြီး
Homefolding လုပ်ကြတာတွေဟာ Distributed စနစ်ကို အခြေခံတာပါပဲ။ Task
Loading တွေကို balance မျှတစေတယ်။ တနေရာရာမှာ ဝန်ပိပြီး System
breakdown ဖြစ်ခြင်းအန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးစေနိုင်တယ်ပေါ့။

Blockchain နည်းပညာရဲ့ နောက်တချက်ကတော့ decentralize ဖြစ်
ခြင်းပဲ။ decentralize ဆိုတာ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုစနစ်မထားဘူးလို့ ဆိုချင်တာ။
Server မရှိဘူးပေါ့။ Server စနစ်ရဲ့ အားနည်းချက်က တစ်ဦးကောင်းတစ်
ယောက်ကောင်း ဖြစ်နေတာပဲ။ Server ကပဲ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေအားလုံးကို
ဒိုင်ခံဖြေရှင်းတယ်။ Request မှန်သမျှကို Server က Response ပြန်ပေးတယ်
ပေါ့။ အားနည်းချက်ကတော့ မတော်လို့ server ဒေါင်းရင် စနစ်တစ်ခုလုံး သွား
ရော့ ။ နောက်တစ်ခုက Bruceforce attack လို့မျိုး Hacking attack လို့မျိုးတွေ

ကို ခံချရတော့မယ်ဆိုရင် server တစ်ခုတည်းကပဲ ခံချရတာ။ Battle field စကားနဲ့ပြောရရင် တခြားကောင်တွေက လာလည်း မကူနိုင်ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် Server based system အားလုံးမှာ Single point of failure ရှိနိုင်တယ်။ ရှိလည်းရှိတယ်။ ရှိနေဆဲလည်းဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ Blockchainဟာ modern technology ရဲ့ security အခိုင်မာဆုံးနည်းပညာတစ်ခုဖြစ်လာတယ်ပေါ့။

Blockchain နည်းပညာမှာ Block တွေဟာ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု အချင်းချင်း chain ပုံစံမျိုး Linking ချိတ်မိနေတယ်။ Network သဘောနဲ့ ပြောရရင် Peer to peer ပေါ့။ block တစ်ခုဆိုတာ ကွန်ပျူတာ တစ်လုံးပေါ့။ ပိုပြီးနားလည်လွယ်အောင် ပြောရရင် Block တစ်ခုဟာ ဂျူရီအဖွဲ့ဝင်ထဲက ရှေးနေတစ်ယောက်စီ ဆိုပါစို့ ။ ပြစ်မှုတစ်ခုကို စီရင်ချချဖို့ ဂျူရီအဖွဲ့ဝင်အားလုံးရဲ့ ထောက်ခံချက်တွေ လိုအပ်တယ်။ အားလုံးမထောက်ခံရင်တောင် မဲအများဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ဟာ စီရင်ချက်ရဲ့ အဆုံးအဖြတ်အဖြေလို့မှတ်ယူရတယ်။ ဒါပေမဲ့ Blockchain မှာလည်း အားနည်းချက်ရှိတယ်။ Immutable ဖြစ်တာ။ Data တစ်ခုကို Entry လုပ်ပြီးရင် ပြန်ပြီး ပြုပြင်လို့မရတော့ဘူး ၊ ပြန်ဖျက်လို့မရတော့ဘူး။ ဒါကလည်း Blockchain ရဲ့ အားသာချက်တစ်ခုလို့ပဲ ဆိုရမလားပဲ။ အပြင်လောကမှာ အောင်လက်မှတ်တွေ အမှတ်စာရင်းတွေကို လဒ်စားခြစားပြီး ပြန်ပြင်တာ၊ အတုလုပ်တာတွေရှိတယ်မလား။ လူ့လောကမှာ ဘဝတလျှောက်လုံး ဆိုးသွမ်းလာပြီးမှ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်ထဲမှာ တကယ်ဖြူစင်သန့်ရှင်းနေကြတာတွေ တကယ်မတတ်ပဲ ဘွဲ့လက်မှတ်အတုတွေနဲ့ လိမ်လည်နေတဲ့သူတွေမှ ဒူးနဲ့ဒေးရယ်။ အဲ့ဒါတွေကြောင့် စင်္ကာပူက Egov စနစ်ကို blockchain ကို အခြေခံပြီး လုပ်ကြတာပေါ့။ မူလပိုင်ဆိုင်သူက မိမိရဲ့ ဘွဲ့လက်မှတ်တွေ၊ အောင်လက်မှတ်တွေ၊ အိမ်ဂရံတွေ ကို Block chain နည်းပညာအကူအညီနဲ့ computerize လုပ်

ထားလိုက်တယ်။ ပြန်ပြင်လို့မရဘူး။ ပြန်ဖျက်လို့လည်းမရဘူး။ Blockchain
စနစ်ပါ computer(nodes)တစ်ခုချင်းစီရဲ့ recomment ရမှသာ ပြန်ပြင်တာ၊
ဖျက်ဆီးတာမျိုးပြုလုပ်လို့ရနိုင်မယ်ပေါ့။ (စင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့ [https://www.
Opencert.io](https://www.Opencert.io) ဆိုက်ကို သွားကြည့်လို့ရတယ်။) စာလည်းတော်တော်ရှည်သွားပြီ။
အချုပ်ပြောရရင် Bitcoin ကို Blockchain နည်းပညာက support ပေးထားပါ
တယ်။ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု အမြင့်ဆုံးမှာရှိနေပါတယ်။ ရေရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလို
သူများ အကျိုးမယုတ်နိုင်ပါဘူးလို့ ရှုမြင်သုံးသပ်မိပါတယ်။

2 - 4 - 2020